

Sygn. akt IV CNP 46/18

POSTANOWIENIE

Dnia 9 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie ze skargi strony powodowej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Okręgowego w S.
z dnia 16 czerwca 2016 r., sygn. akt I Ca [...],
w sprawie z powództwa P. [...] Spółki Akcyjnej z siedzibą w L.
przeciwko B. J. D.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 maja 2019 r.,

- 1) odrzuca skargę,**
- 2) oddala wniosek pozwanej o zasądzenie kosztów postępowania zainicjowanego wniesieniem skargi.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w S. oddalił apelację powoda P. [...] S.A. z siedzibą w L. od wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 15 lutego 2016 r.

W dniu 18 czerwca 2018 r. od wyroku tego powód wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia zarzucając, że jest on niezgodny z art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (jedn. tekst Dz. U. z 2018, poz. 755, dalej: „p.e.”) w zw. z art. 6 oraz art. 474 k.c. w zw. z art. 57 ust. 1 pkt 1 p.e. Wskazał, że wzruszenie

zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, podnosząc, że brak jest ustawowej podstawy do złożenia skargi o wznowienie postępowania, ponadto zaskarżony wyrok nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną, nie może też zostać pozbawiony wykonalności w trybie powództwa przeciwegzekucyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem ma charakter subsydiarny, co wiąże się z założeniem, że odpowiedzialność Skarbu Państwa w związku z wydaniem niezgodnego z prawem orzeczenia sądu stanowi *ultima ratio*, która może aktualizować się tylko wtedy, gdy strona uczyni wszystko, co możliwe aby nie dopuścić do powstania szkody, co w szczególności odnosi się do skorzystania z wszystkich prawem przewidzianych środków prawnych, mogących wyeliminować z obrotu prawnego wadliwe orzeczenie.

Zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powinna zawierać m.in. wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Skarżący wnosząc skargę w dniu 18 czerwca 2018 r. przeoczył, że z dniem 3 kwietnia 2018 r.- po wejściu w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2018 r., poz. 5, ze zm., dalej: „u.s.n.”) do polskiego systemu prawnego wprowadzono skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji RP, albo w sposób rażąco naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub w których doszło do oczywistej sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego. Ustawodawca nie ustalił żadnych zasad mających służyć powiązaniu tego kolejnego nadzwyczajnego środka prawnego z systemem środków funkcjonujących w systemie prawnym przed jego wprowadzeniem. Z art. 115 u.s.n. wynika jedynie, że skarga nadzwyczajna może być wniesiona także od orzeczeń, które uprawomocniły się przed wejściem w życie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, w terminie trzech lat od dnia wejścia w życie tej ustawy.

Zważywszy, że uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ w zw. z art. 95 u.s.n. (z wyjątkiem, o którym mowa w art. 89 § 4 u.s.n.) - prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do jego uchylenia i orzeczenia na nowo, co do istoty sprawy, a więc do eliminacji „szkody judykacyjnej”, nie może być wątpliwości, że skarżący wnosząc skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia po dniu 3 kwietnia 2018 r., celem spełnienia wymogu z art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że wzruszenie zaskarżonego wyroku nie jest możliwe także w wyniku wniesienia skargi nadzwyczajnej, skoro jej uwzględnienie może prowadzić do usunięcia źródła szkody, a tym samym uczynić odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa bezprzedmiotową. Jest to uzasadnione interesem publicznym, któremu odpowiada założenie, że pierwszeństwo przed ewentualną odpowiedzialnością Skarbu Państwa za niezgodne z prawem prawomocne orzeczenie musi mieć procesowa możliwość usunięcia źródła szkody tj. zmiany lub uchylenia tego orzeczenia (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018, nr 12, poz. 121, z dnia 12 października 2018 r., IV CNP 38/18, nie publ., z dnia 6 listopada 2018 r., II CNP 17/18, nie publ., i z dnia 20 grudnia 2018 r., III CNP 19/18, nie publ.).

Oceny tej nie zmienia okoliczność, że do wniesienia skargi nadzwyczajnej uprawnione są jedynie podmioty określone w art. 89 § 2 w zw. z art. 115 § 1 a u.s.n., skoro strona może zwrócić się do legitymowanego podmiotu o jej wniesienie. Dopiero negatywna ocena tego podmiotu będzie wywoływać niemożność uchylenia lub uchylenia i zmiany prawomocnego orzeczenia w drodze skargi nadzwyczajnej i otwierać drogę do żądania stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem. Aktywność strony w tym zakresie jest konieczna, skoro w ten sposób czyni ona zadość wymaganiu wykorzystania wszelkich dostępnych dla niej instrumentów prawnych służących wzruszeniu prawomocnego orzeczenia, co warunkuje dopuszczalność skargi o stwierdzenie jego niezgodności z prawem i uruchomienie odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2019 r., V CNP 53/17, nie publ. i z dnia 27 marca 2019 r., V CNP 57/17, nie publ.). Podkreślić należy, że braki w zakresie

wymagań konstrukcyjnych, do których należy nie zachowanie warunku, o którym mowa w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., nie podlegają uzupełnieniu, a skarga dotknięta takim brakiem podlega odrzuceniu *a limine*.

Skarga powoda nie spełnia warunku, określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., skoro ogranicza się do wykazania, że brak jest ustawowej podstawy do złożenia skargi o wznowienie postępowania, że zaskarżony wyrok nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną i nie może też zostać pozbawiony wykonalności w trybie powództwa przeciwegzekucyjnego. W skardze datowanej na dzień 12 czerwca 2018 r. (wniesionej 18 czerwca 2018 r.) brak wykazania, że skarżący złożył do uprawnionego organu wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony.

Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. o czym Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Wniosek o zasądzenie kosztów postępowania skargowego na rzecz pozwanej oddalono, ponieważ w odpowiedzi na skargę nie dostrzeżono problemu jej dopuszczalności i nie przedstawiono żadnych argumentów przemawiających za jej odrzuceniem, ograniczono się natomiast do wniosku o oddalenie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 563/01, nie publ., z dnia 6 listopada 2018 r., II CNP 18/18, nie publ., i z dnia 20 grudnia 2018 r., III CNP 19/18, nie publ.).

jw

[aw]